

**НАРЕДБА № 1 ОТ 4 МАРТ 2002 Г. ЗА УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА
ПРИДОБИВАНЕ И ПРИЗНАВАНЕ НА ПРАВОСПОСОБНОСТ ЗА
УПРАЖНЯВАНЕ НА ПРОФЕСИИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА
ТОВАРОПОДЕМНИ КРАНОВЕ И ПОДВИЖНИ РАБОТНИ ПЛОЩАДКИ
(ЗАГЛ. ДОП. - ДВ, БР. 39 ОТ 2006 Г., В СИЛА ОТ 12.05.2006 Г.)**

В сила от 19.04.2002 г.

*Издадена от Министерството на образованието и науката и
Министерството на труда и социалната политика*

Обн. ДВ. бр.28 от 19 Март 2002г., изм. ДВ. бр.39 от 12 Май 2006г.

**Раздел I.
Общи положения**

Чл. 1. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 39 от 2006 г., в сила от 12.05.2006 г.) С тази наредба се уреждат условията и редът за придобиване на правоспособност за упражняване на професии по управление на товароподемни кранове и подвижни работни площадки стрелови тип, монтирани на автомобили или на самоходни и несамоходни шасита и за признаване на такава правоспособност, придобита в държава - членка на Европейския съюз (ЕС), на Европейското икономическо пространство (ЕИП) или в Швейцария.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 39 от 2006 г., в сила от 12.05.2006 г.) Наредбата не се прилага за придобиването и признаването на правоспособност за управление на товароподемни кранове, монтирани на плавателни съдове.

Чл. 2. (Доп. - ДВ, бр. 39 от 2006 г., в сила от 12.05.2006 г.) Товароподемните кранове могат да се управляват само от лица, които са придобили или на които е призната правоспособност по реда на тази наредба, както следва:

1. машинист на мостови и козлови кранове:

- а) I степен - за кранове с товароподемност над 40 тона;
- б) II степен - за кранове с товароподемност до 40 тона;

2. машинист на портални кранове:

- а) I степен - за кранове с товароподемност над 40 тона;
- б) II степен - за кранове с товароподемност до 40 тона;

3. машинист на кулокранове:

- а) I степен - за кранове с товарен момент над 160 тонметра;
- б) II степен - за кранове с товарен момент до 160 тонметра;

4. машинист на кранове стрелови тип, монтирани на автомобили или на самоходни или несамоходни шасита:

- а) I степен - за кранове с товароподемност над 16 тона;
- б) II степен - за кранове с товароподемност до 16 тона;

5. машинист на багери, предназначени за работа с кука, грайфер или електромагнит:

- а) I степен - за кранове с товароподемност над 32 тона;
- б) II степен - за кранове с товароподемност до 32 тона;

6. машинист на кабелни кранове, дерик кранове и други кранове със специална конструкция:

- а) I степен - за кранове с товароподемност над 16 тона;
- б) II степен - за кранове с товароподемност до 16 тона;

7. машинист на железопътни кранове и други повдигателни съоръжения, монтирани на железопътни машини:

- а) I степен - за кранове с товароподемност над 50 тона;
- б) II степен - за кранове с товароподемност до 50 тона;

8. машинист на щабелни кранове;

9. машинист на велосипедни кранове.

Чл. 3. (Доп. - ДВ, бр. 39 от 2006 г., в сила от 12.05.2006 г.) Подвижните работни площадки могат да се управляват само от лица, които са придобили или на които е призната правоспособност за упражняване на професията машинист на подвижни работни площадки по реда на тази наредба.

Чл. 4. (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2006 г., в сила от 12.05.2006 г.) Главна дирекция "Инспекция за държавен технически надзор" (ГД "ИДТН") на Държавната агенция за метрология и технически надзор (ДАМТН) издава свидетелства за придобита правоспособност за машинисти на кранове и машинисти на подвижни работни площадки на лица:

1. навършили 18 години;
2. физически и психически здрави, което се удостоверява с медицинско свидетелство, съдържащо заключение, че лицата са здрави и годни за упражняване на професията;
3. завършили последния клас на професионални училища, професионални гимназии или професионални колежи (нататък в текста "професионални учебни заведения") с теоретическо и практическо изучаване на подемно-транспортни машини или преминали обучение в курс за придобиване на правоспособност за управление на товароподемни кранове или подвижни работни площадки;
4. които притежават правоспособност за управление на моторно превозно средство или багер - съответно за упражняване на професиите по чл. 2, т. 4 или т. 5;
5. положили успешно изпитите по чл. 12.

Раздел II. Обучение

Чл. 5. (1) Обучението на лицата, желаещи да придобият правоспособност за машинисти на кранове или машинисти на подвижни работни площадки, се извършва във:

1. пълния курс на професионалните учебни заведения съгласно държавните образователни изисквания;
2. курсове за правоспособност, организирани от професионални учебни заведения, центрове за професионално обучение или от юридически или физически лица, регистрирани по Търговския закон.

(2) Главният директор на ГД "ИДТН" съгласува учебните програми и учебните планове в професионалните учебни заведения и курсовете по ал. 1.

Чл. 6. Обучението в курсовете за правоспособност се провежда по следните учебни дисциплини:

1. теория на професията, включваща знания за устройството, безопасната експлоатация, ремонта, управлението и обслужването на товароподемните кранове или подвижните работни площадки, организация на техническия надзор и изисквания за безопасни и здравословни условия на труд;
2. практика по професията, включваща:
 - а) учебна практика;
 - б) практика по управление на крана.

Чл. 7. (1) В курсовете за правоспособност могат да се обучават лица с не по-ниско от основно образование.

(2) Лицата с висше образование по подемно-транспортни машини се обучават в курсовете за правоспособност само по практика на професията.

(3) В курсовете за придобиване на I степен на правоспособност могат да се обучават лица, които са упражнявали професията машинист на кран с II степен на правоспособност без прекъсване в продължение на 2 години. Курсовете се провеждат по съкратена програма.

(4) Лицата, които са придобили правоспособност за упражняване на някоя от професиите по чл. 2, могат да се обучават в курсове със съкратена програма, за да придобият правоспособност за упражняване на друга професия по същия член.

Чл. 8. (1) Броят на учебните часове в курсовете за правоспособност не може да бъде:

1. в курсовете за придобиване на правоспособност по чл. 2, т. 1, 2, 3, 4, 7 и 9 - по-малък от 110 учебни часа по теория на професията и 165 учебни часа по практика по професията;

2. в курсовете за придобиване на правоспособност по чл. 2, т. 5, 6 и 8 - по-малък от 40 учебни часа по теория на професията и 60 учебни часа по практика по професията;

3. в курсовете за придобиване на правоспособност по чл. 3 - по-малък от 24 учебни часа по теория на професията и 36 учебни часа по практика по професията.

(2) Броят на учебните часове в курсовете със съкратена програма не може да бъде по-малък от 50 % от броя на учебните часове по ал. 1.

(3) Всеки курсист трябва да премине не по-малко от 10 учебни часа обучение по практика по управление на крановете или 5 учебни часа обучение по практика по управление на подвижните работни площадки.

Чл. 9. (1) Курсовете за правоспособност се провеждат след издаване на писмено разрешение от началника на регионалния отдел на ГД "ИДТН", в чийто район ще се провежда обучението. Разрешението се издава в 10-дневен срок след удостоверяване със съответните документи от организатора на курса наличието на следните условия:

1. кандидати за обучение, които отговарят на изискванията на чл. 4, т. 2 и 4 и чл. 7;

2. материално-техническа база;

3. учебен план и учебни програми, съгласувани с главния директор на ГД "ИДТН";

4. безопасни и подходящи за практическо обучение и провеждане на изпити товароподемни кранове или подвижни работни площадки, за което инспекторите на ГД "ИДТН" извършват технически прегледи на крановете или площадките, а така също и съгласие от собственика им за провеждане на практическото обучение и/или изпитите по практика на неговите кранове или площадки;

5. лектори по теория и практика на професията.

(2) При нарушение на някое от обстоятелствата, при които е издадено разрешението за провеждане на курса за правоспособност, то се обезсилва от началника на регионалния отдел на ГД "ИДТН" и курсът се прекратява.

(3) Курсовете със съкратена програма по чл. 7, ал. 3 и 4 се провеждат по реда, по който се провеждат курсовете за правоспособност.

Чл. 10. (1) Лектори по теория в курсовете за правоспособност могат да бъдат лица, които отговарят на изискванията за заемане на длъжността учител по професионална подготовка за професии и специалности, свързани с изучаване на подемно-транспортни машини, или машинни инженери и електроинженери със специалности, в които по време на обучението си са изучавали подемно-транспортни машини, и с професионален опит по тяхното монтиране, експлоатация и поддържане не по-малък от 5 години.

(2) Лектори по практика в курсовете за правоспособност могат да бъдат лица, които отговарят на изискванията за заемане на длъжността учител по практика за професии и специалности с изучаване на подемно-транспортни машини, или лица с най-малко средно образование и степен на правоспособност, по-висока или равна на правоспособността, за която се провежда обучението, и с професионален опит не по-малък от 5 години.

Чл. 11. Броят на курсистите, обучавани в една група по теория на професията, е не по-голям от 20, а по практика - от 7.

Раздел III. Изпити и свидетелства за правоспособност

Чл. 12. Обучението в професионалните учебни заведения и курсовете за правоспособност завършва с полагане на изпити по теория и практика на професията.

Чл. 13. (1) Провеждането на изпитите за правоспособност се организира от:

1. професионалното учебно заведение - по график, определен от учебното заведение;
2. организатора на курса за правоспособност - в едномесечен срок след завършване на обучението в курса.

(2) Времето и мястото за провеждане на изпитите по ал. 1 се съгласуват с регионалния отдел на ГД "ИДТН" в едномесечен срок преди провеждането им.

Чл. 14. (1) Изпитите се полагат пред комисия в състав: председател - инспектор от ГД "ИДТН", и членове - по един преподавател по теория и по практика на професията.

(2) Резултатите от изпитите се оценяват с "издържал" и "неиздържал" и се отразяват в протоколи, които се съхраняват две години в професионалното учебно заведение или от организатора на курса и 50 години в регионалния отдел на ГД "ИДТН".

Чл. 15. Лицата, които не са положили успешно изпит по теория и/или практика на професията, имат право да се явят до четири пъти на неиздържания изпит в срок до две години след завършване на обучението.

Чл. 16. (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2006 г., в сила от 12.05.2006 г.) На издържалите изпитите лица началникът на регионалния отдел на ГД "ИДТН" издава в едномесечен срок свидетелство за придобитата степен на правоспособност по образец, определен от председателя на ДАМТН.

Чл. 17. Регионалните отдели на ГД "ИДТН" водят регистър на издадените свидетелства за правоспособност, който съхраняват безсрочно.

Чл. 18. (1) Дубликат на изгубено свидетелство за правоспособност се издава от началника на регионалния отдел на ГД "ИДТН", който е издал оригиналния документ.

(2) Дубликат на свидетелство за правоспособност, издадено преди влизането в сила на тази наредба, се издава след представяне на документ за успешно издържан изпит за придобиване на правоспособност.

Чл. 19. Правоспособните лица са длъжни да носят свидетелствата си за правоспособност по време на работа с товароподемните кранове или подвижните работни площадки.

Раздел IV.

Признаване на правоспособност за упражняване на професии по управление на товароподемни кранове и подвижни работни площадки, придобита в държава - членка на ЕС, на ЕИП или в Швейцария (Нов - ДВ, бр. 39 от 2006 г.) (*)

Чл. 20. (Нов - ДВ, бр. 39 от 2006 г.) (*) Орган по признаването на правоспособност за упражняване на професии по управление на товароподемни кранове и подвижни работни площадки е председателят на ДАМТН.

Чл. 21. (Нов - ДВ, бр. 39 от 2006 г.) (*) Правото за упражняване на професиите по чл. 2 и 3 се удостоверява с един от следните документи, издадени от компетентен орган в държава - членка на ЕС, на ЕИП или в Швейцария:

1. диплома за завършено професионално образование;
2. документ за професионална квалификация;
3. документ, удостоверяващ придобита правоспособност.

Чл. 22. (Нов - ДВ, бр. 39 от 2006 г.) (*) (1) Лицата, които искат признаване на правоспособност по реда на този раздел, подават молба до председателя на ДАМТН, към която прилагат:

1. документ по чл. 21;
2. документ, удостоверяващ, че лицето е физически и психически здраво и годно да упражнява професията.

(2) Документът по ал. 1, т. 2 трябва да бъде издаден в държава - членка на ЕС, на ЕИП или в Швейцария не по-рано от три месеца от датата на подаване на молбата за признаване. Председателят на ДАМТН приема като достатъчно доказателство за физическо и психическо здраве документ, който се изисква в някоя от държавите - членки на ЕС, на ЕИП или в Швейцария.

(3) Председателят на ДАМТН може да изиска от лицето, което иска признаване, да приложи към документите по ал. 1, т. 1 допълнителни доказателства за съдържанието и продължителността на завършеното образование и обучение.

(4) Всички документи във връзка с признаването на правоспособност по реда на този раздел се подават в оригинал или нотариално заверено копие и с превод на български език.

Чл. 23. (Нов - ДВ, бр. 39 от 2006 г.) (*) Председателят на ДАМТН не може да откаже признаване на правоспособност на български гражданин или на гражданин на държава - членка на ЕС, на ЕИП и Швейцария, получил съответната правоспособност в тези държави, поради липса на достатъчна квалификация, когато лицето, което иска признаване:

1. притежава диплома за завършено професионално образование или друг документ, които се изискват в някоя от държавите - членки на ЕС, на ЕИП или в Швейцария за упражняване на професии по чл. 2 и 3 на нейна територия и които са получени в тези държави, или
2. през последните 10 години е упражнявало на пълно работно време професия по чл. 2 и 3 в продължение най-малко на две години или в продължение на период, равностоен на две години пълно работно време, в държава - членка на ЕС, на ЕИП или в Швейцария, в която професията не е регулирана, и притежава документ за професионална квалификация, издаден от съответния компетентен орган.

Чл. 24. (Нов - ДВ, бр. 39 от 2006 г.) (*) (1) Когато образованието или обучението на лицето, което иска признаване, обхваща теоретични и/или практически области, които съществено се различават от посочените в чл. 6, председателят на ДАМТН дава възможност на лицето, което

иска признаване, да избере дали да премине стаж за приспособяване или да се яви на изпит за признаване на правоспособност.

(2) Стажът за приспособяване не може да бъде с продължителност повече от един месец.

(3) Условието и редът за провеждане на стажа и неговата оценка, както и на изпита за признаване на правоспособност се определят със заповед на председателя на ДАМТН.

Чл. 25. (Нов - ДВ, бр. 39 от 2006 г.) (*) (1) Председателят на ДАМТН се произнася с мотивирано решение до четири месеца от датата на подаване на молбата и на всички необходими документи за признаване на правоспособността.

(2) Председателят на ДАМТН издава удостоверение за признаване на правоспособност за упражняване на професии по управление на товароподемни кранове и подвижни работни площадки по образец съгласно приложението.

(3) Отказът за признаване на правоспособност подлежи на обжалване по реда на Закона за административното производство.

Допълнителни разпоредби

§ 1. (1) Срокът на лишаване от правоспособност по чл. 57 от Закона за техническите изисквания към продуктите се вписва в свидетелството за правоспособност от началника на регионалния отдел на ГД "ИДТН", в чийто район е извършено нарушението.

(2) След изтичане на срока по ал. 1 лицата, лишени от правоспособност, се явяват на изпити по теория и практика на професията за възстановяване на притежаваната степен на правоспособност пред комисия, определена от главния директор на ГД "ИДТН".

§ 2. За извършените технически прегледи по чл. 9, ал. 1, т. 4 ГД "ИДТН" събира такси по тарифата по чл. 43 от Закона за техническите изисквания към продуктите.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 3. Правоспособността на лицата, чиито свидетелства за правоспособност са издадени преди влизането в сила на тази наредба, остава валидна за товароподемните кранове, за които е придобита.

§ 4. Тази наредба се издава на основание чл. 45, ал. 2 от Закона за техническите изисквания към продуктите.

§ 5. Наредбата влиза в сила 30 дни след обнародването ѝ в "Държавен вестник".

§ 6. (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2006 г., в сила от 12.05.2006 г.) Изпълнението на наредбата се възлага на председателя на Държавната агенция за метрология и технически надзор.

Заключителни разпоредби

**КЪМ НАРЕДБА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАРЕДБА № 1 ОТ 2002 Г. ЗА
УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРАВОСПОСОБНОСТ ЗА
УПРАЖНЯВАНЕ НА ПРОФЕСИИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ТОВАРОПОДЕМНИ КРАНОВЕ
И ПОДВИЖНИ РАБОТНИ ПЛОЩАДКИ**

(ОБН. - ДВ, БР. 39 ОТ 2006 Г.)

§ 9. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник", с изключение на § 7, който влиза в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз.

Приложение към чл. 25, ал. 2 (Ново - ДВ, бр. 39 от 2006 г.) (*)
ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА МЕТРОЛОГИЯ
И ТЕХНИЧЕСКИ НАДЗОР

УДОСТОВЕРЕНИЕ
за признаване на правоспособност
за упражняване на професии по
управление на товароподемни
кранове и подвижни работни
площадки

цветна снимка №/.....

На

.....,

(име, презиме, фамилия по документ за самоличност)

лични данни

призната правоспособност за:

Издадено на20.....г.

(гръб)

Обучаваща институция:.....

Държава.....

Проведено обучение от..... до.....

Документ за правоспособност:

1.

2.

3.

Забележки:.....

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДЪРЖАВНАТА

АГЕНЦИЯ ПО МЕТРОЛОГИЯ И

ТЕХНИЧЕСКИ НАДЗОР

(подпис и печат)

Издава се на основание чл. 25, ал. 2 от Наредба № 1 от 2002 г. за условията и реда за придобиване на правоспособност за упражняване на професии по управление на товароподемни кранове и подвижни работни площадки.
